

Onmisbaar

Ons prachtige vak zit op rozen. Elke week kunnen we genieten van of ons ergeren aan maatschappelijke discussies waarin geschiedenis een niet weg te denken rol speelt. De Gouden Eeuw, Zwarte Piet, Trump, Johnson, affaires over de Tweede Wereldoorlog, de herijking van de canon; deze tamelijk willekeurige opsomming van trofeeën op het maatschappelijke slagveld is verre van compleet.

Het puikje van de literaire en journalistieke wereld is ook dol op geschiedenis. Martin Sommer (*Volkskrant*), Bas Heijne (*NRC*), Hans Goslinga en Nelleke Noordervliet (*Trouw*), Arnon Grunberg, ze lusten er wel pap van. Geschiedenisonderwerpen zijn ook niet weg te slaan van televisie en radio.

Beleidsmakers in erfgoedland deinen mee op de golven van deze politieke en maatschappelijke discussies over 'geroofde kunstschaten' en voorwerpen. Ga maar eens een avondje praten met degenen die het in het Rijksmuseum en het Mauritshuis voor het zeggen hebben. Achter meesterportretten en mannen van naam blijken 'misdadige tronieën' schuil te gaan. Het opeisen van een eigen plaats in de geschiedenis blijkt niet voldoende te zijn, er moeten eerst excuses

gemaakt worden en daarna vinden de publieke terechtstellingen plaats.

Op 9/11 is het sinds achttien jaar elke keer prijs wat de discussie over geschiedenis betreft. Dit jaar werd ik opnieuw geïnterviewd door *De Telegraaf*. Jan Blokker senior stelde ooit dat geen medium de thermometer van wat er leeft onder de bevolking zo diep in de maatschappelijke billen van Nederland steekt als deze krant. Ik voerde een pleidooi om in de klas complotten of samenzweringstheorieën in de geschiedenis aan de orde te stellen met 9/11 als casus. Zonder me expliciet uit te spreken over de waarheid van de officiële lezing van dit drama of de bestrijding er van.

'De sluizen van de sociale media gingen open, mijn mailbox stroomde vol en WhatsApp draaide op volle toeren'

Daarna gingen de sluizen van de sociale media open. Mijn mailbox stroomde vol, WhatsApp draaide op volle toeren. Er waren respectabele reacties van mensen die opriepen om zelfstandig onderzoek te doen. Anderen vroegen of ik de uiteenzettingen van duizenden wetenschappers hierover wel gelezen had. Er waren ook 'reaguurders' die mijn mening om complottheorieën uitgerekend in de geschiedenisles te behandelen, 'gevaarlijk' noemden. Ik werd beticht van het bagatelliseren van de werkelijkheid, namelijk dat de Amerikanen zelf de aanslag bewerkstelligd hadden. Hierdoor ontpopte ik me als een misdadiger tegen de mensheid. Enzovoort.

Hoewel ik graag vriendelijker aangesproken wordt, zijn deze reacties ook bewijzen van de onmisbaarheid van ons mooie vak. De laatste jaren is voor onze leerlingen de hoeveelheid beschikbare informatie stormachtig gegroeid. Wie zal zich uit dit Himalaya-gebergte van fake- en nepnieuws, achtergrondinformatie, emoties en seculiere 'geloofsbelijdenissen' op internet en de sociale media een betrouwbaar beeld kunnen vormen? Werk aan de winkel voor ons.

Geschiedenis leert leerlingen na te denken over opvattingen, waarden en normen. Geschiedenis leert dat een redenering of interpretatie op historisch bewijs gegrond moet zijn. Geschiedenisonderwijs moet vooral ook gaan over 'met wie of wat leerlingen zich identificeren in de les'. Ik bedoel: wiens geschiedenis is herkenbaar in het geschiedenisonderwijs? Goed geschiedenisonderwijs leert de leerlingen anders kijken. Naar onszelf en naar anderen. Geschiedenis: ik kan er niet genoeg van krijgen. ■

Ton van der Schans is voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.